„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у злату)
на годину 32 дин., на пола године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

лист целокупне српске народне слободоумне странке.

ГЛАВНИ УРЕДНИК: ДР. БРАНКО МИХАЈЛОВИЋ. | ВЛАСНИК: СЛАВКО СВЕТ. МИЛЕТИЋ. | ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: ЖИВКО ВУЛЕТИЋ.

БРОЈ 3. У НОВОМ САДУ У НЕДЕЉУ 6. ЈАНУАРА 1891. ГОДИНА XXVI.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Отварамо претплату на „Заставу“.

Ко је и шта је „Застава“ била и шта је она данас, мислимо, да није потребно о томе да говоримо.

„Застава“ ће се и од сада као и од увека лепршати у слободоумном табору нашега народа, на бедему народносном, автономном и напредном. Спомињемо само, да смо се својим путем и начином побринули и постарали, да поштовани читаоци „Заставини“ буду најтачније извештени о свима важним догађајима у свету, па о догађајима у нашој отаџбини, као и из свију српских и словенских крајева. Исто смо се тако постарали, да број сарадника „Заставиних“ увећамо, а нарочито смо се побринули за то, да што више извештаја буде о приликама и догађајима у овостраном српском народу.

Цена је „Застави“ ова:

За Аустро-Угарску:
На целу годину . . . . 14 фор. — н.
На по године . . . . . 7 фор. — н.
На четврт године . . . 3 фор. 50 н.
На један месец . . . . 1 фор. 20 н.

За Србију:
На годину . . . . . 32 динара
На пола године . . . . . 16 динара
На четврт године . . . . 8 динара

Обраћамо пажњу на бројеве од петка. Исти ће и даље бити уређени и удешени за најшире кругове, а нарочита претплата стоји на њих годишње 3 фор.

У Новоме Саду, 3. јануара 1891.

Уредништво и администрација „ЗАСТАВЕ“.

ДА ЛИ БИ СЕ ТИМЕ ШТО ПОМОГЛО?

Треба једном да смо на чисто, да се наша автономија никако не слаже са данашњом државном политиком, и то не, што се не би могла са том политиком слагати, већ што меродавни кругови у Будимпешти удешавају ту политику тако, да се њоме искључује иоле самостално битисање појединих немађарских народности у Угарској не само на политичком већ и на културном пољу. Ми имамо своју автономију, она нам је државним законима зајемчена, па поред свега шта видимо? Видимо, да се једнако и посредно и непосредно ради на том, да се темељ нашој автономији поткопа, да се непрестано налазимо у тзавици, да никад не можемо да доведемо у ред своје автономне ствари. Овострани српски народ није тому ни најмање крив, него је крива државна политика и они властољубиви српски синови, који су сваки пут вољни били, једни мање, други више, а трећи, боме, и са свим, да попуштају према државној политици, како би наша автономија постала средство у рукама им, да дођу до својих личних себичних цели. Таквих синова има сваки народ, ал као да их овострани српски народ има највише. Ко иоле боље познаје нашу најновију историју, мораће признати, да је тако, и никако друкчије.

Па кад тако стојимо, питамо ми, би ли се нашем автономном животу дало бољег и вишег полета, кад би код државне власти било некога, који би заступао нашу цркву и школу. Др. И. В. (Илија Вучетић) вели ни мање ни више, него да је то најважнији и најглавнији узрок, „што наш народ није могао до сад никако доћи до сталног и коначног уређења свију односаја своје цркве и школе.“

Не можемо никако толико наивности замислити у др. В—ћа, те да као најглавнији услов уређењу наших автономних односаја гледа у постављању саветника, референата или како би назвали оне Србе, који би код државне власти заступали интересе наше цркве и школе. Па шта би друго могло руководити др. Вучетића у том? Нећемо о томе да говоримо, али нека зна и др. В., да постављањем Срба референата за наше автономне ствари код највише државне власти, у данашњим приликама, не би постигли ништа више, осим што бисмо ухлебили једног и два Србина. Све дотле, докле год се угарска влада буде мешала непосредно у наше автономне послове, и све дотле, докле-год та влада буде присвајала себи непосредно право решавања наших автономних ствари, било би постављање Срба за саветнике и референте код највише државне власти илузорно, ако се не би тиме само још више наши автономни послови замршавали. Угарска влада има свој одређен циљ, и ми видимо, да она према том свом циљу поступа. Њој није доста само право врховног надзора, него видесмо, да хоће директно да се меша чак и у изборе свештеника.

И ни једном речицом не устаде др. В. у свом божићњем чланку под натписом: „Наше народно-црквене ствари и државна власт“ (види „Бранник“ бр. 154. од пр. г.) против таквог мешања у наше автономне ствари, него хоће Србе саветнике код државне власти. Чудновато, заиста чудновато! Др. Полит у истом листу и у истом броју наглашава тежње српског народа за своје самоодржање као народа, а др. В. одмах у другом чланку за тим одриче се и последњег средства за то самоодржање.

Од људи, који управљају нашом државном политиком не захтева се ништа више, него да познају односаје сваке цркве у држави и према држави. Но да рекнемо, да се може догодити, да највиша власт формално и погреши, каква би велика несрећа могла отуда настати. Ми имамо своје автономне власти, па као што се једно исправљање од стране тих наших власти примило, тако би требало да се и свако друго исправљање прими. Само треба добре воље. Ал шта би било, кад би и поред Срба саветника погрешила државна власт? Коме би се тада веровало: да ли тим саветницима или нашим автономним властима? Свакако оним првима. А нека буде др. В. уверен да би тада било и формалних и стварних погрешака, јер каква су данас времена, Срби саветници би таман згодан мост били, да државна власт дође до своје цели. Да ли не види др. В. да би Срби саветници код највише власти били само „поштени маклери“ и више ништа?!

Патријарх Чарнојевић и српски сабори у прошлом столећу тражили су не посреднике, већ факторе, значајне представнике политичког индивидуалитета и заступнике државоправних тежња српског народа. То би били саветници круне, бирани од српског народа. да заступају његове интересе у свима стварима његовим. Па кад би се остварили данас захтеви Чарнојевићеви и некадашњих српских сабора, добили бисмо много, врло много, а кад би се остварио захтев др. В-ћа, изгубили и ово мало своје автономије.

Нека буде др. В. уверен, да уређење наших автономних односаја не зависи од познавања и непознавања тих односаја од стране држ. власти. То зна добро др. В., па зна и то, где у истини запиње, што се ти односаји не уређују; но њему је стало до Срба саветника и референата.

Заиста, далеко смо дотерали! После толике борбе за очување наших неоспорних права, а борбе за то, што се од вајкада ишло за тим, да нам једно по једно од тих права слисте и униште, налази др. В. најглавнији узрок нашој невољи, што немамо Срба саветника код државне власти. Зар сме то човек рећи, који мисли да је један од првих међу онима, који су боље посвећени у наше автономне односаје.

Но да боме, др. В—ћа се не тиче ништа политика, па по томе ни државна политика, која влада данас у нашој држави. Но за то и види све, а не види — ништа.

—ин.

Писмо из Србије.

Београд 3. јануара.

Данашња народна владавина у Србији примила је после пада напредњачког и оставке Миланове врло жалосно наследство у своје руке. По свима гранама јавног живота беше беспримерно расуло. Спољни односи били су засновани на са свим погрешној основици; унутрашња управа беше код народа посве омражена, државне касе празне а кредит исцрпљен, у цркви незаконито стање и поврх свега тога још у краљевској породици непомирљиви раздор. Беше то, заиста, земљиште пуно рушевина, на коме је ваљало људима из радикалне странке нову еру народне владавине заснивати. За ово две године, од како је краљ Милан с престола сишао, имала је радикална влада пуне руке посла, да те рушевине рашчисти и да излечи тешке ране, што их несрећна владавина напредњачка српском државном животу зададе. Спољној политици повраћен је природно јој народно обележје: Србија је престала бити слепо оруђе страних политичара. Између владе и народа нема више оног јаза, који их толико година раздвајаше; данас је српска влада и српски народ једно исто. Харчењу и расипању народног иметка учињен је крај и за ово кратко време поди-

ЛИСТАК.

ЗАСВЕТЛИ...

(Приповетка.)

Како је било наступило влажно и магловито време, наумим, да оставим Петроград, па да одем кудгод у иностранство.

Путовао сам жељезницом и дуго нисам могао, да се отргнем сете, која обузима у Петрограду крајем јесени људе без породице.

На трећој или четвртој станици од Петрограда, кад сам се био наместио, да спавам, уђе у једанпут у моје оделење нека млада госпођица. Поред све слабе светлости од фењера, приметио сам, да је врло лепа и милолика. Она скине с врата свој оковратник и мете своје ствари на полицу и седне. Тек сад паде светлост од фењера на њено лице и осветли га. Био сам поражен необичном лепотом и миловликошћу непознате. Ја још нисам видео таке лепоте. Плаве витице окружаваху јој бело лице, порудело од зиме. Имала је омален нос и велике црне очи, у којима беше нешто тајанственог, страсног; на малим ручицама беху златне гривне, а на капи само једно перо, које се некако кокетно спуштало доле; топла кратка бундица обузела јој пуначке груди. Све ово ми је говорило, да је предамном створење, које би се допало и самом ћудљивом вештачком укусу. Она је учинила утисак на мене, на моје осећаје и ја сам се скоро заљубио у њу, ако се под тим разумева узвишена наслада посматрати дивно створење, које је седило преко од мене.

Направим цигару, само да би имао разлога започети разговор.

— Може бити да вас узнемирујем? запитам је ја.

— Не ни најмање . . . Ја баш волем дим од добре цигаре.

Зинем од чуда и само промрмљам неке неразумне речи. Глас непознате беше тако нежан, хармоничан, имајући хиљаду модулација, у који се, као што ми се чинило, мора сваки човек заљубити, који продире у душу човечију.

Мало, по мало, па се ми расћеретасмо. Ја јој рекох, куда путујем, а и од ње чух. После тога сам постао весео, да сам заборавио на све и на то куд идем и за што идем, само сам говорио као какав четрнајстогодишњи заљубљени деран. Пажљиво сам слушао њене речи, често заборављајући да одговорим, посматрајући њено дивно лице. Смејао сам се весело, а она ми је одговарала мелодичним смејом, сличним из далека звуку сребрних звонцади; тада би јој посматрао уста и беле зубе.

Што смо више били заједно, тим сам се ја све већма и већма заљубљивао у Марију Алексијевну, тако се звала моја сапутница. Њене навике, њен укус, њен оштри и живи ум, који изношаше сасвим лако оштроумна сравњења и слике, њена жестина, која је пратила сваку њену реч, све ми је то говорило, да је предамном неко необично створење. Она је светлила предамном свим својим бићем, као алем-камен, она је лако прелазила из веселог расположаја у тужан и сваки је моменат она потпуно, дубоко обележила и гласом и речи, па и самим очима. Доцније дознам, да она има код себе револвер, да пева, црта, иде на велосипеду и да је добила скоро награду приликом натпливавања. Сваки спорт, свако искуство налазио је у њој одзива.

Још нисмо дошли ни до Москве, а ја сам био до ушију заљубљен у моју сапутницу.

Кад-и-када би ме погледала својим сладострасним очима и спизила би свој глас до детињег тепања, за тим би се опет насмејала као да ништа није било.

На једној станици јој предложим, да ужина самном и она прими понуду без устезања. И тек сам ту, у ресторацији, на великој светлости пажљиво посматрао Марију Алексејевну и пожелео сам, како би усрећила оног, кога би пољубила. И нехотице ми се заче у грудима нешто налик на завист или љубомору. Ја донесем шампањца, али кад је хтео келнер да успе у чашу, није дала; није дала ни да платим за њу ужину, бацивши на сто банку од сто рубаља. Не знам, да-ли је хотимице или нехотице, али доста то, она је овладала не само мојим срцем, него и мојом уобразиљом. Које вино, које дубоко чуство обожавања осмели ме, да јој изјавим љубав, кад смо се враћали у купе.

— Драга Марија Алексијевна — почнем ја — ја знам, да се овим својим признањем стављам у глуп положај пред вама. Јер како је могуће, да се човек заљуби за један дан? Заиста, то је нешто необично. Но чујте ме! Не гледајући на необичан положај, у ком се налазимо, ја осећам да је утисак, који сте ви на мене учинили, од кад се нађох с вама, и осећај, који ме је жарким пламеном свег обузео, и сву моју душу такав, да нема више повратка натраг. Ја мислим, кад би ви одбили моју руку, да би ме то тако болело, као кад човеку ископате очи. Ја нисам знао за идеал женскиња, ви сте ми га представили и ви сте га нацртали. Кад сам се решио, да вас запросим, знао сам добро, шта радим: тврдо сам убеђен, да сте ви једно од оних створења, која никада не побеђују у полак. Ви освајате или читава човека и то освајате га уједанпут и за увек или га никако не освајате. Ви сте пак непобедљива, јер ви имате све оно, од чега је другим људима тек по које зрно допало. Па ипак и ви требате разуме се, доцније, да нађете себи мужа. И због тога сам се ја решио, да вам кажем, све што осећам. Опет кажем, да знам сву смешну страну свога поступка, па ипак вас молим још једном: не одбите ме у једанпут, него одредите неко време, колико ви хоћете, да би се уверили, да је моја намера озбиљна.

Марија Алексијевна је спустила главу тако ниско, да јој нисам могао видети израз лица.

— Ја сам поседник, продужим — имам, хвала Богу, доста, те не морам у службу. Двадесетдевет ми је година, волим људе и хоћу да чиним људима добра. Кад сам свршио универзитет, бекријао сам, а то може бити због тога, што још нисам љубио ни једно женскиње озбиљно. Нисам рђав човек, а кажу, нисам ни глуп, волим музику, свирку, литературу. Живот ме није још покварио, а не могу рећи, да сам баш и несносан. . .

Ја ућутим и нагнем се, да чујем, шта ће рећи Марија Алексијевна и гледећи је са страхом и немиром.

Мора бити, да су је моје речи потресле, јер кад је подигла главу, лице јој час блеђаше, час се румењаше.

— Хвала вам, рече она тихо. . . За тим, а да . . . а да све дознате, ми ћемо се о том још разговарати.

Њен немир, њене речи беху тајанствене,

гао се знатно кредит Србије у очима страног света. Озбиљно се настало за тим, да се економно стање у земљи што више поправи, да земљорадња и индустрија процветају. Повраћена је и опет установа народне војске, која је одмах и вецбана; а та војска располаже сад и са довољно честита оружја и муниције и данас не би више Србију никакав случај могао изненадити. У земљи влада свуда ред и мир, па ма колико се превијале црне кукушавке, које земљу баш и доведоше до ивице пропасти, ко год има очи и хоће да види, мора признати, да се Србија већ знатно опоравила и да се налази на путу сталног напретка.

Једно је остало — раздор у краљевској породици није се никако могао изравнати. И чим је земља више и више улазила у редован колосек тај се раздор баш све више и више заоштравао, док најпосле није уродио таким појавама, које су непријатно утицале на земљу и које се данас безобзирно расправљају и повлаче по целој европској штампи.

Намесништво и влада нису могли ништа учинити, да дође до измирења између пређашњег краља Милана и краљице Наталије. То је са свим појмљиво. Кад једном између двоје супруга слоге нестане и кад их међу собна мржња руководи, онда ту нико не може ствар изравнати. То је питање срца, у ком је свака интервенција безуспешна. Морао је, дакле, и апел краљице Наталије на скупштину остати без успеха, крај свег тога, што скупштина поштује узвишене материнске осећаје краљичине. Уставом је предвиђено, да отац има право надзора над васпитањем младога краља, а српско породично право има одредбу, да мушка деца до своје четврте, а женска до седме године остају код матере. Без пристанка очевог дакле не може се испунити жеља краљице Наталије, да стално буде код свог сина или да га чешће виђа, а тврдоглаво нерасположење краља Милана према краљици Наталији није могуће намесништво и владу сломити и учинити га попустљивијим. Нећемо овде ни упуштати се још и у то питање, да ли би било боље, кад би на место Милана сада опет краљица Наталија у двор дошла. Но једно је извесно, а то је, да су како намесништво, тако и влада вазда признавали као оправдану жељу краљице Наталије, да свога сина чешће виђа и ови су се искрено трудили, да у том погледу дође до извесног и погодног споразума између завађених супруга. За што је краљица Наталија ту акцију намесништва и владе осујетила, то је тешко одговорити. Ну, по свему се види, да су је на тај корак навели њени напредњачки саветници, којима је, међутим, најмање до тог стало, да краљици Наталији помогну, да до свог права дође, него би они хтели, да земљи, која за њих неће да зна, неприлике стварају и да је пред Европом брукају. Тиме, што се краљица за тим људима повела, учинила је она велику погрешку, која се тешко расправља.

Међутим те жалосне појаве побудиле су намесништво и владу да се постарају, кад се већ тај раздор између краљевских родитеља не може уклонити, а оно да се бар све могуће штетне последице по земљу и престо отклоне. На томе се озбиљно ради. Да ли ће се створити домаћа правила краљевску породицу или ће се друге какве мере предузети, за сад се још незна, али свакако ће се то питање кроз кратко време коначно уредити. Но једно је извесно, да се неће никако једнострано поступити, него ће се једнаком мером мерити како краљу Милану, тако и краљици Наталији. Данашња владавина у Србији има пред собом велике задатке, које ваља решавати, и не може се дозволити, да завађени родитељи и даље праве сметње правилном развитку државе свога сопственог сина. Ако већ они то неће да схвате и ако је њихова међусобна мржња јача од љубави им према своме детету и обзира према интересима престола, онда је дужност намесништва и владе, да ту ствар на законитој основици тако уреде, да земља буде поштеђена од даљих непријатности и да се углед престола очува од сличних немилих појава. То је управо и прави смисао закључка, што га је скупштина на краљичин меморандум донела, и свакако ће намесништво и влада у том правцу скорим извесне мере предузети.

Политички преглед.

Накнадни избор посланика у Чешкој Приликом накнадног избора посланика за чешки сабор изабран је у Хотебору за посланика Младочех Фрања Никелфелд са 99 против 15 гласова, који су пали на кандидата старочешке странке Јована Данека. И ово је знак, да родољубива младочешка странка све више и више добија маха у чешком народу, док међу тим старочешка странка све више и више опада.

Војничка конвенција између Румуније и Бугарске. „Московским Вједомостима“ јављају из Софије, да ће ту скоро Румунија закључити војничку конвенцију са Бугарском. Програм је већ готов, а уговор ће се потписати још у току овог месеца. Уговор ће трајати од 1. фебруара 1891. до 1. фебруара 1894., дакле, 3 године. Циљ конвенцији би био по §. 1. обрана румунско-бугарског земљишта. У Бугарској сматрају ову конвенцију као први корак федерацији балканских народа.

„Освојење“ Солуна. Лист „Ендепанданс Белж“ публиковао је ових дана чудан телеграм из Беча. Тај телеграм јавља, да је Аустро-Угарска склопила ових дана са Енглеском тајни уговор у цели освојења Солуна. Енглеска се, веле, обвезала, да Аустро-Угарској то освојење не спречава. Какве је пак уступке за то учинила Аустро-Угарска Енглеској, није познато, али достављач те сензационе вести мисли, да је Аустро-Угарска примила на се обавезу, да безусловно потпомаже политику Енглеске у Турској, Јерменији и Мисиру. „Ендепанданс Белж“ посветио је тој вести велики чланак, а то је, по мишљењу бечке „Нове Сл. Пресе“, био узалудан посао, јер је по уверењу поменутог листа, та вест проста измишљотина. Аустро-Угарској није ни на крај памети, вели „Нова Сл. Преса“, да Солун освоји, те према томе она нема никаква узрока, да „за будућност“ утврђује такав уговор. Ако Аустро-Угарска потпомаже Енглеску на истоку чини то само за то, што јој тако налажу њени сопствени интереси. Чудновато је, што се онаки гласови у опште растурују по угледним јевропским листовима, а још чудноватије је, што се ови растурују из Беча, из политичког центра једне државе, која је члан „лиге мира“ и која непрестано уверава свет, да њеној балканској политици није цел освојење балканских земаља, него искључиво самосталност балканских држава и народа.

Суђење јерменским завереницима. Руско „Ново Време“ јавља, да је у Цариграду био ових дана судски претрес јерменским завереницима Патрику и друговима Претрес је био тајан. Један чиновник из министарства спољних послова био је одређен, да буде тумач на суђењу. Претрес је трајао само један сахат, па је, пошто су извршене обичне претходне формалности, одгођен опет на неизвесно време. О овом непрестаном одгађању проносе се по Цариграду свакојаки гласови. Говори се чак и то, да влада турска несме, да пресуди ову ствар, јер се боји да се не побуне Јермени у престоници.

Француска. Редовна сесија француске скупштине и сената отворена је 1. овог месеца. У сенату нема за сад ништа важно на дневном реду осим новога избора председника. Скупштина је изабрала опет Флокеа за председника са 282 од 333 гласа. Скупштина ће пошто посвршава неколико интерпелација, претресати питање о објављивању трговинских уговора, које се мора решити пре 1. фебруара. Дотле ће и царинска комисија свршити претрес главне царинске тарифе и поднети свој извештај скупштини при крају овога месеца. Првих дана месеца фебруара почеће скупштина претресати ову тарифу и забавиће се око тога посла за време целе пролетње сесије. У октобру ће се морати састати скупштина на ванредну сесију, да реши буџет за 1892. годину. Из прошле сесије остало је 17. законских предлога, који треба да се прегледе и 15 предлога што чекају прво читање. Већина ових предлога решиће се тек пред свршетак сесије, јер ће скупштина за сво време бити заузета претресањем царинске тарифе и овогодишњега буџета.

Кредит француски. У Паризу је ових дана довршено уписивање на ново издавање француске ренте од три перцента у своти од 869 милијуна франака Ово је грдан новац, али француски кредит је тако јак, да се не само толика свота уписала него 14·4 милијарада франака, а то је шеснаест и по пута више. Француски листови констатују то са особитим задовољством и веле, да није могло бити сјајнијег израза о финансијској моћи и кредиту француском. Овај резултат је тим повољнији, што је говор о папиру, који ће носити само 3 проц, а издан је уз течај од 92·55. Колика је уписана свота, то се може и по том пресудити, што је за саму кауцију уписаних папира положено 2·16 милијарда, према том два и по пута више него читав зајам. Кад се могла толика свота извадити из промета, онда је јасно колико је богатство француског народа. При попису је било и много малих капиталиста, што јако подиже углед Француској на страни. Веће фирме су уписале огромне своте. Тако је „Кредит Фонсје“ сам потписао читав зајам и положио 141 милијун франака кауције. Кредит „Лионе“ је потписао сав зајам два пут и положио у кауцију 297 милијуна. Берванског синдикат је уплатио 320 милијуна. Лондон је потписао 210 милијуна. кућа Ротшилдова 100 милијуна, „Магазин ди Лувр“ 10 милијуна, северна железница 100 милијуна, „Париска банка 110 милијуна“, „Сосијете женерал“ 130 милијуна а контоар д' есконт 110 милијуна. Осамдесет и пет процената се морало од уплате одмах вратити. Редукција ће бити 20 ов. м.

Немачка. У немачком сабору води се од неколико дана жива дебата о предлозима посланика Ауера и Рихтера Предлози се ти тичу царине на храну и стоку. Посланик Ауер предложио је, да се укине са свим царина на храну као и на сва друга јестива. Рихтер хоће, да се за сада поврати царина на храну, као што је била год. 1887., па онда, да се предузме општа ревизија царинске тарифе, те том приликом, да се укине царина на храну, стоку и дрва, за тим да се укине пореза на шећер и да се установи награда за извоз шећера Том се приликом показало, да странка у немачком сабору није на чисто сама собом, шта хоће, а шта неће. Све би хтеле, што но кажу, и коза да је сита и купус да остане читав. Једини социјалне демократе имају одређен циљ пред очима. Они су за то, да се укине са свим царина на храну, стоку и сва друга јестива, као што то Ауер и предлаже И сам државни канцелар Каприви говори и овако и онако. Треба олакшати индустријским радницима, али не треба заборавити ни на земљорадника немачког — у томе се састоји изјава његова у немачком сабору. Наши политичари, да боме прилично су изненађени са тих појава у немачком државном сабору. И сам „Пешт. Лојд“ вели, да се не треба, бог зна, како радовати, што ће Немачка променути своју царинску политику. Ни Каприви не може друкчије да ради, него онако као што му то налажу економски интереси немачки. Тако пишу од прилике и друге будимпештанске и бечке новине. А шта то значи? Значи, да би требало попустити и од наше стране према Немачкој при склапању трговачког уговора. А то има свога политичког разлога. Наши политичари још једнако мисле, да треба наше економске интересе жртвовати тројном савезу. Немачка неће попустити, дакле, мораћемо ми А да не би јасно било, да смо ми попустили, труди се бечка и будимпештанска штампа, да данашњу немачку царинску политику направе лепом, а наше политичаре људима, који не заборављају и на економске интересе наше монархије. То се зове политика забашуривања, а доћи ће време, кад ћемо видети, на шта ће све испасти.

Пруски државни прорачун. У пруској народној скупштини отпочета је расправа о буџету за год. 1891 и 92. Државни приходи и расходи Прусије износе по поднесеном предлогу о буџету 1720,834.749 марак. Редовни издатци износе 1670,452.177 марака, а изванредни 50,382.572 марке. Редовни издатци повећани су за 125,672.033 марке, а редовни приходи за 132,610.434 марке. У буџет није уврштен никакав зајам, нити сума каква од пређашњих уштеда. Овогодишњи сувишак износи 33 и шестдесетина милијуна. Из говора министра финансије Микела дознајемо, да је пруски буџет од 1880. г. од 750 мил. порастао на 1720 милијона, дочим је директна пореза порасла само од 150 на 156 милијуна. Државни дуг Прусије износи 5800 милијона и један велики део сувишка мора се трошити искључиво на отплату државног дуга. Министар финансије нагласио је нарочито издатке на побољшање стања нижег чиновништва; на повећање броја фабричких надзорника, о чему ће министар трговине поднети нарочити план. Уврштена је у буџет сума од 170.000 марака за један завод услед проналаска др. Коха. Финансиско стање државе биће по мишљењу министра финансија и у будуће повољно, ако надлежни буду сузбијали тежње оних, који непрестано од државе све траже, а не дају јој никакве накнаде.

Италија у финанцијским незгодама. У какву се економску кризу увлачи Италија, откако су се одношаји између ње и Француске пореметили, види се, између другога и из вести, што је стигла из Милана. Вест је та, да индустрији свиле прети велика опасност, да пропадне. У Бергаму обуставиле су три свиларе плаћање, а очекује се, да ће то и друге фабрике учинити. Све је то само због тога, што Француска не купује више свилу из Италије. — По најновијем финанцијском извештају италијанског министра финанција види се, да је дефицит лањске године био у истини 74 милијуна фор., а ове године каже исти министар да ће бити 40 милијуна фор., но колики ће у истини бити, то ће се тек на крају године видети.

Из листова.

„Одјек“ има овај допис из Цариграда у ствари спора цариградског патријарха са Портом.

„Услед тога, што се божићни празник све више примицао, како турској влади тако и патријаршији, беше озбиљно до тог стало, да се час пре до поравнања дође, како би се на Божић могле цркве отворити. Патријаршија је 3-ег децембра добила од министра правде писмо, из ког се већ јасно могло видети, да је Порта вољна, да главне захтеве васеленске цркве уважи и да је још једино остало да се реши питање, да ли су за решавање спорова око тестамената надлежни духовни или светски судови. Да би се и то питање коначно решило, шиљала је патријаршија две депутације — једну у Јилдизкиоск самоме султану, а другу Порти. Обе депутације имале су ту задаћу, да моле, да се спорна питања час пре реше. Депутацију, која је ишла у Јилдиз-киоск, примио је султанов секретар Сурија-паша и изјавио јој је, да царској влади не би

но ја нисам обратио пажњу на њих, јер сам био бескрајно срећан већ и с тога, што ме није одбила.

Прошавши Москву, непознате моје нестаде на некој станици, кад сам био задремао. Узнемирен прођем кроз сав влак, но ње не беше; распитивао сам се у путника и кондуктера, но нико ми не знађаше рећи, кад је и где је изашла. Нестаде и мога буђелара с новцима, али ме то није тако узнемирило, као моја сапутница. То ме је утукло и почео сам плакати.

Није ми било више до путовања у иностранство и вратим се натраг на своје добро. Овде удаливши се од свег света, сећао сам се прошлих сцена, разговора, погледа и трудио сам се да себи представим оно лице окружено витицама, оне велике очи, које тако лепо говоре без речи, онај смех, оне покрете. Туга је овладала мноме.

Прохуја тако по године и наступи лето.

Једног лепог јутра, донеше с новинама и писмо. Беше кратко: »Ако нисте заборавили на вашу сапутницу, кад сте путовали из Петрограда у иностранство, онда изиђите на станицу сутра у десет сати у јутру«.

Можете мислити, како сам нестрпљиво чекао други дан. Кудикамо пре 10 сати одем на станицу и чекао сам воз.

На послетку укаже се из далека дим, за тим локомотива и влак и стаде на станици.

Ја појурим вагонима прве класе, но ни на једном прозору не угледах њу; уђем унутра, но ни ту је не беше. Прођем кроз воз, али нигде је не нађох. Сиђем доле и очајно сам гледао воз.

Беше још један вагон, који нисам прегледао, али то беше за робијаше око кога стојаху војници. Гледао сам са сажалењем тај вагон.

У једанпут нестаде даха у мени. Ја је угледах на једном прозору овога вагона. Беше обучена у мрко одело, а испод беле мараме вириле су плаве витице. лице јој беше бледо, образи упали као у мртваца, само очи беху оне исте.

Ја сам разумео све . . .

Она ме је нетремице гледала, кад сам прилазио вагону.

— Ви сте ме одмах познали, рече она тупим гласом. Ја некадашњи вођ крадљиваца, ја крадљивица, која сам крала од људи, који путују железницом. . . Да, да, прошапта она, наслонивши лице на решетку од прозора и не скидајући с мене онај тајанствени поглед — ја сам вас хтела да видим пре него што ћу... отићи тамо, одакле се не враћа.

Сузе ме почеше гушити и ја се ухватим рукама за решетке од прозора.

Но у тај мах чујем звиждољку кондуктерову и звиждање локомотиве и наступи тренутна тишина, која бива обично пре него што ће се воз кренути.

— Опростите! чух њен глас иза решетке — ја . . . сам вас љубила.

Влак се крену, а поред мене засветлише њене очи, пуне суза, као тражећи одзива, саучешћа у страдању, а вагони тихо, безшумно пројурише поред мене.

Виђења нестаде . . .

С руског превео **П.**

било могуће, да решавање свих тестамената остави духовним судовима, нарочито ако су и Мухамедовци или страни поданици заинтересовани. У том смислу изјаснио се већ и сам султан према немачком посланику Радовицу, кад га је у опроштајној аудијенцији примио.

На бадњи дан издао је султан министру правде и црквених дела Риза-паши налог, да спор тако реши, како би се цркве могле први дан отворити. Одмах се састала мешовита комисија, која је врло дуго већала и тек дубоко у ноћ постигнут је споразум. Споразумели су се пак тако, да у свима тестаментарним споровима, у којима су заинтересовани Мухамедовци, странци или у опште и таке личности, које не исповедају православну веру (међу ове се рачунају и Бугари) не решавају духовни судови.

Око поноћи се пронео глас кроз целу варош, да је спор изравнат и да ће сутра дан, први дан Божића, бити све цркве отворене. Још ту ноћ се на све стране продавала засебна издања листова по свима улицама, у којима се та радосна вест јавља, и свет се просто о њих грабио. Зором први дан Божића огласише звона са свих православних цркава, да је крај спору и да су цркве отворене. Само је још патријарх седео у Макрикеју, како се повукао био, чим је спор избио. Он је још једнако оклевао са својим повратком у Фанер, да прими и формално све дужности у своје руке. Познавајући добро турске ујдурме, хтео је патријарх да сачека, док се поравнање не потврди и султановом ирадом. Ну прођоше и сва три дана Божића, а очекиване ираде никако не би, и у патријаршији већ мишљаху, да су упали у турску замку. Трећи дан Божића дође најпосле у патријаршију од министарства тако звана тескера, којом се одиста постигнути споразум од стране министарског савета потврђује. У патријаршији су сумњали, да ли је та тескера довољна, но у брзо су и у том погледу умирени, јер као што овог часа дознајем, изашла је и султанова ирада, којом се споразум потврђује и тиме је учињен крај целоме спору.

Може се спакако рећи, да је васеленска црква из ове борбе изашла с „победом. Она је своју самосталност и своја права успешно бранила и сад ваља још само сачекати, колико ће се садашњим положајем Грци, а колико остали православни народи користити. То ће у првом реду зависити од тога, да ли ће патријаршија правилно схватити своје дужности према својим вернима, а нарочито према Словенима. На крају још да вам напоменем како се у извесним крвговиса тврди, да се патријарх Дионисије неће моћи дуго на свом месту одржати, јер му султан никако неће опростити, што је својом опозицијом влади неприлике стварао. Мисли се даље још и то, да сада, пошто је овај спор срећно изравнат, може лако доћи на дневни ред питање о оставци патријаровој.“

Вести из места и са стране.

† **Аркадије Николић.** Редови старијих наших бораца, правих бораца за народну ствар све се већма проређују. Из Сомбора нам стиже тужан глас, да је тамо преминуо 2. (14.) јануара т. г. у 74 години живота свог врли родољуб и адвокат Аркадије Николић. Покојник је био врло ваљан Србин и дисао је чистим и правим родољубљем. Своју политичку каријеру отпочео је још бурне 1848. год., кад га је народни одбор изабрао за аудитора у народном суду. Од то доба па све док га болетица није у постељу свалила, налазимо га свагда у редовима правих народних бораца. Године 1861. изабрао га је тадањи кулски срез за свог заступника на нашем срп. нар. сабору, где је покојник стајао раме уз раме са нашим народним вођем и прваком др. Светозарем Милетићем. Покојник је био члан „Матице Српске“, „друштва за српско народно позориште“, члан црквене општине“ и преко двадесетипет година члан „општинског преставништва“ сомборског. Био је ваљан Србин, честит грађанин, примеран родољуб а до смрти своје одушевљен присталица целокупне срп. нар. слободоумне странке. Својим радом и одушевљењем за народну ствар је заслужио, да му сваки Србин кликне: Лака му црна земљица била!

† **Ристо Васиљевић.** У Сарајеву је преминуо 31. децембра пр. г. трговац Ристо Васиљевић, који је био добар Србин и узоран родољуб. Слава му!

Стогодишњица Симе Милутиновића-Сарајлије Српско академско друштво „Зора“ у Бечу наумило је, да о св. Сави т. г. што свечаније прослави стогодишњицу великог песника српског Симе Милутиновића Сарајлије. Програм прославе је овај: „Свечана служба на дан св. Саве у капели бечког ц. руског посланства. Истог дана у вече биће беседа с игранком у Ропахеровој балској сали I. Seilerstáte, на којој ће певати „Словенско певачко друштво“ под управом свог хоровође г. Бухти, а суделују гђце Султана Цијукова и г. г. Ото Жерт, члан оркестра бечке ц. дворске опере, и Стеван Живковић медицинар. У суботу 19. (31.) јануара у 8 часова у вече биће свечана седница друштва „Зоре“ са комерсом. На седници ће читати г. Ђорђе Ђорђевић професор своју литерарно историјску расправу о књижевном раду Симе Милутиновића-Сарајлије. Програм беседе је ово: „Светосавска песма“, певају чланови „Зоре“. „Поздрав председникова“. Ј. Маринковић: „Песмом срцу“, од Даргутина Илића, пава мушки збор „словенског певачког друштва“. Ј. Иванишевић: „Љубичице“ („Ђулићи“) од Змај Јована Јовановића, сопран-соло уз пратњу гласовира, пева гђца Султана Цијукова. Д. Јенко: „Падајте браћо, од Ђуре Јакшића, пева мушки збор „словенског певачког друштва“. Ch. Beriot: „Fantaisie de Ballet“, виолин соло уз пратњу гласовира, свира г. Ото Жерт Верди: „Отело (I. чин, III. сцена, Отело-Дездемона), павају: гђца Султана Цијукова и г. Стеван Живковић. Б. Игранка уз свирки војничке капеле 46. пуковније. Добровољни прилози се примају са вахвалноћу и шаљу се на адресу „Zora“, Universität Wien. Чист приход је намењен подизању споменика Сими Милутиновићу-Сарајлији, „Друштву за потпомагање сиромашних Срба ђака на вел. школама у Бечу“ и „Зориној“ благајни.

Светосавске беседе. Вел.-бечкеречка српска трговачка младеж приређује у понедељак на дан св. Саве 14. (26.) јануара 1891. год. беседу с игранком у позоришној дворани, уз пријатељско суделовање гђце Јованке Јовановићеве и г. Јована Кокића адвоката. Распоред беседе је овај: 1. Даворин Јенко: „Нек душман види“ пева мушки збор срп. тргов. младежи. 2. Ц. М. Вебер: „Рондо Бриланте“ свира на гласовиру гђца Јованка Јовановићева. 3. Хуго Дубек: „Ђурђев дан“ пева мушки збор срп. тргов. младежи. 4. Мита Поповић: „Бедна рајо“ декламује г. Св. А. Богојевић. 5. Вајнцерл: „Мила Нево“ четворопев певају гг. Панта Јовановић, Пера Стајић, Богдан Сремац и Мориц Најман, управитељ г. Јов. Кокић адвокат. 6. И. Цее: „При растанку“ тенор-соло пева г. Панта Јовановић уз пратњу г. Ј. Кокића на хармонијуму. 7. И. пл. Зајц: „Дижи се из сна“ пева мушки збор српске трговачке младежи. — Српска читаоница у Крижевцима приређује у славу светог Саве беседу са игранком на дан 17. (29.) јануара 1891. у својим просторијама у гостионици „к златному крижу“ уз суделовање: српског певачког друштва загребачког, госпођице Радићеве, г. М. К. Димитријевића српског народног глумца и г. Миливоја Степанчевића-Милића српског народног гајдаша из Шида. Ред беседе је овај: 1. „Поздрав“, говори г. Стеван Јовић. 2. „Светосавска песма“, од Кор. Станковића, пева српско певачко друштво. 3. „Сабљо моја“ од Кор. Станковића, пева српско певачко друштво. 4. „Вила“, од Змај Јована Јовановића, декламује гђца Софија Радић. 5. „Српске народне песме“, од Дав. Јенка, пева српско певачко друштво. 6. „Поноћ је“, одломак из песме „на Липару“ од Ђ. Јакшића, декламује г. М. К. Димитријевић. 7. „Ај трубачу!“ Народни збор. Ријечи од Каћанског. Пева српско певачко друштво. 8. „Црногорац Црногорки“, од Ив. пл. Зајца, пева српско певачко друштво. 9. „Народне песме“ уз пратњу гајда, изваћа г. Миливој Степанчевић-Милић. — Варјашка младеж приређује о св. Сави 14. (26.) јануара 1891. год. у корист српске школске заставе у гостионици Јосифа Радла беседу са игранком. Ред беседе је овај: 1. „Усклинимо“, пева девојачки кор, под управом гђе Софије Вујичића, срп. нар. учитељице. 2. „Говор“, беседи М. П. 3. „Много је до нас“, од Змаја, декламује ученица Милка Матићева. 4. „Тихо спушта се вече“, четворопев. 5. „Тврдица“, од С. Попића, декламује мала ученица Јулка Пејићева. 6. „Смеса срп. песама“, свира уз цитру г. Миша Јанковић. 7. „Зар још живи?“ декламује ученица Даринка Лукићева. 8. „Српска мајка“, од Мите Поповића, декламује гђца Зорка Лукићева. 9. „Због пусте славе“, одломак из „Распикуће“, пева г. ђура Теодоровић. 10. „Груда земље“, од Љуб. П. Ненадовића, декламује г. Јов. З. Стојановић. 11. „Привиђење“, од Мил. Павл., декламује ученик Арон Арсин. 12. „Девет Југовића“, народна песма пева М. Павловић. 13. Захвала публици у име приређивачког одбора, говори Јов. З. Стојановић. — Дружина певача у Шиду са школском младежи приређује „Беседу са игранком“ у просторијама Милана Швлоша, дана 14. (26.) јануара на Св. Саву. Ред беседе је овај: 1. Поздрав. 2. Ускликнимо: (мешовити збор). 3. Декламација: „Ноћна посета“. 4. Миљан: „Спомињање“ (мушки четворопев). 5. Декламација: „Утјеха мајмуна“. 6. Хлавача: „Црна птица“ (мушки збор). 7. Декламација: „Нобл момче“. 8. Бортјански-Давидов: „Слава, јединородни“ (мешовити збор). 9. Декламација: „Миш“. 10. Топаловић: „Зрачна свила“ (дечији збор). 11. Декламација: „Баба Љуба“. 12. Пачу: „Коло“ (мушки збор). — Доњо-тузланско српско црквено певачко друштво приређује беседу са игранком и лутријом у корист српско-православног школског фонда на дан св. Саве 14. (26.) јануара 1891. у дворани „Гранд Хотела“. Ред беседе је овај: 1. „Св. Савска песма“ пева мешовити збор. 2. „Говори“ г. П. Ј. Лапчевић срп. нар. учитељ. 3. „Девојка на студенцу“ од Хорејшека пева мушки збор. 4. „Српкиња сам“ од Д. Дејановићеве декламује Перса Бајић учен. II. раз. срп. школе. 5. „Дижите школе“ од Толингера пева мешовити збор. 6. „Шетња једног степографа по вашару“ од Л. Н. Ненадовића декламује г. Светозар Васиљевић. 7. „Јадна драга“ од Хорејшека пева мешовити збор. 8. „Бранково коло“ од Др, Ј. Пачуа пева мешовити збор.

Боздини питомци. Са приватне стране дознајемо, да је у Будимпешти био избор Боздиних питомаца. За питомце је будимпештанска српска правосл. црквн. шк. општина једногласно изабрала Ђорђа Силајџића, кројача и Мишу Николића, папуџију. Познавајући обојицу, надамо се, да ће умети достојно уважити последњу вољу неумрлог добротвора Наума Бозде. Надамо се, да ће бити добри Срби и колико им у њиховој снази стоји порадити на том, да у колу остале браће честитих будимпештанских Срба занатлија оснаже српско занатлијство у Будимпешти. Кличемо изабраним питомцима: „Живели!“

Чивути и министар Чаки. Чивути у Барчу су непрестано тежили за тим, да се одвоје од сигетске чивутце црквене општине. Мислили су, шта ће и како ће и најпосле смислише, да напишу молбу угарском министру Чакију. Написаше молбу и као главни разлог за одвојење наведоше „разлог“, да су они позвани, да заступају мађарску народну мисао према блиској Славонији. Због овог „разлога“ је министар Чаки одговорио, да могу Чивути у Барчу имати засебну општину. — Честитамо мађарској народној мисли, ако је спала на то, да је Чивути из Барча шире.

Несрећан случај. Читамо у „Гласу из Крушевца“: „У селу Слатини среза расинског десио се са непажње родитељске овај несрећан случај: По српском обичају, на први дан Божића била је застрта кућа тога несрећног домаћина — сламом. На средини те сеоске куће горела је ватра, поред које је детенце, од својих 4—5 год. седело. Ти немарни родитељи оставили су то детенце крај гореће ватре и застрте сламе, па отишли у комшилук, ваљда на пијанку... Сад или је ватра прснула, или је дете несташлуком, тек слама која је била по кући застрта упали се, а од ње и покућство, за тим и цела кућа букне у пламен у таквој размери, да, док су сељани и несрећни родитељи дотрчали, имали су пред собом, од свога детета, куће и покућства, видети — само згариште и ништа више. Страшно и ужасно!!. Може ли несрећније бити?! Овај грозан случај нека послужи као страшан пример свакој породици, а нарочито сеоском свету.“

Газдовање у тамишкој жупанији. Какво је красно газдовање у тамишкој жупанији, видећемо најбоље из извештаја, који је поднео поджупан Дешан управном одбору тамишке жупаније. По том извештају је суспендовано прошле године 23 жупанијска чиновника, 58 бележника и 110 кнезова, а против многих је поведена дисциплинарна истрага. Ово за иста није најлепша сведоџба за нашу административну управу.

Хтео да убије матер. Неки Зелинка у Бечу је живео са својом женом врло рђаво и често јој је претио, да ће је убити. Кад је мислио, да је време већ, да жену своју склони с овог света, наговори свог четрнајстогодишњег сина, да убије своју матер. Красни синчић, мислећи, да заповест свог оца мора извршити, уђе у материну собу и потегне на њу ножем, да је убије. Јадна мајка поче на то викати и на њену се вику скупе суседи, те красног синчића ухвате. Оца и сина је полиција затворила. — Баш сваштa бива на свету.

Троји. Жена послужитеља штедијонице у Броду на Сави родила је ових дана троје деце, и то, све троје мушко. Она сад има једанајсторо живе деце. Лепо!

Како се на лак начин може подићи на квадрат број, који има у јединицама цифру 5 Број, који има у јединицама цифру 5, може се на врло лак начин подићи на квадрат био он од ма колико цифара. Прво се оцече цифра 5, а остало се помножи самим собом; овом продукту додаш тај окрњен број, а овој повећаној суми допише се 25. Узмимо број 75. Оцепим 5, остаје ми 7. Сад помножимо $7 \times 7 = 49$. Том продукту додам окрњени број 7, дакле $49 + 7 = 56$. Овој суми допишемо 25 и имамо квадрат од $75 = 5625$. Други пример: Тражимо квадрат од 115. Оцепимо 5, остаје 11. Помножимо $11 \times 11 = 121$. Овом продукту 121 додамо 11 имамо $121 + 11 = 132$; допишемо 25 и добићемо квадрат од $115 = 13225$.

Чермакове слике Жена славног сликара ческог Јарослава Чермака, који је и српском свету добро познат са дивних му слика из наших крајева, наумила је да поклони граду Прагу двадесет комада разних цртежа свога мужа, да би тиме одржала трајну успомену на славног Јарослава Чермака, који је и сам био из Прага. Ово је заиста лепо и племенито дело.

Невоља у Лондону. Код нас је јака зима но у Енглеској је још јача. С тога је овладала у Лондону међу сиротињом највећа невоља. Станови су ужасно скупи те сиротиња не може, да их узима, већином живи по предграђима по лошим и влажним становима. Рана је такође поскупила. Заслуге нема никакве те је престоница охоле Енглеске дотерала дотле, да у њој има за сад 380.000 људи без рува и крува.

Вино у Француској и у Италији. По званичним извештајима добивено је ове године вина: у Француској 27,416.327 хектолитара према 23,233.572 хектолитара лањске године, дакле 4,192.755 хектолитара више; у Италији 27,847.500 хектолитара ове године према 22,200.000 хектолитара лане, дакле 5,447.200 хектолитара. Према томе само Италија и Француска добиле су ове године 9,639.955 хектолитара више него лањске године.

Глад на острву Хелголанду. Ова јака зима није оставила на миру ни острво Хелголанд. Острво је све замрзнуто, управо ледом опасано, те му становници не могу, да одрже свезу са копном. С тога је настала на острву глад. Острвљани немају никакве свеже ране. Ране се пасољеним месом и дивљим паткама.

Криза у дебрецинском позоришту. У дебрецинском мађарском позоришту је овладала велика невоља Нестало је новаца и одбор је морао особљу издати 3000 ф. од субвенције. Глумци никако не добијају плату а војничка капела је јавила, да неће више свирати, ако до половине ов. мес. не добије плату. Сва је нада још у том, да ће варошко веће по повратку градоначелниковом одобрити припомоћ, којом би се сачувало позориште од коначне пропасти.

Трговина с робовима у Русији. Дописник руског „Новоје Времја“ доноси занимљив допис о трговини са робовима, коју воде Бурјети у губернији иркуцкој. Тамо се води отворена трговина са девојкама. Отац, брат или стриц издаду купцу девојачком писмено, којим потврђују, да је он дотичну девојку „дао под своје“ за вечита времена. Така писмена се често потврђују и сведоцима. Најбоље се продају девојчице између десет и петнајст година, кад су већ од неке помоћи. Продају се ценом од 40—100 рубаља према лепоти и узрасту. Препродаје нема. Са радницама се поступа врло строго, да не рекнемо сурово; једина им је нада удаја. а могу се удати само тако, ако младожења плати купцу две до пет стотина рубаља. Има случајева, да младожења са својом младом одради куповну цену. — Ово је гадно, и ми држимо, да руска влада треба свим силама, да поради на том, да се овој ружној трговини стане на пут, јер што бива у „цивилизованој“ Европи не мора бити у „православној“ Русији.

Кратке вести. У Јапану је било прошле године 240.445 бракова; у току године се развенчало 107.178 бракова. — Персијски шах је наумио, да ове године и опет путује по Европи, — Румунска краљица је сад скоро добила орден од енглеске краљице. — У угарском министарству трговине је поникла мисао, да се приликом хиљадугодишњице Угарске такозваног „милениума“ приреди светска изложба. — Млада мухамеданка Расија Контаиров Ханум са Крима положила је у Одеси лекарски хируршки испит. Ово је први случај, да се мухамеданка одала на изучавање модерних наука. — Пре неки дан се четворо деце код Марбурга смрзло на путу у школу. — У Загребу штрајкују неколико дана каменорезачки момци. „Штрајк“ непрестано траје.—У Напуљу се побунили универзитетски ђаци с тога је ректор затворио универзитет. — Композиција „Балканске царице“ познате драме црногорског кнеза Николе изаћиће сад скоро у дивот-издању накладом Ц. Шмита и другова у Трсту. — У будимпештанском Пастеровом заводу је за последњих 15 дана од петнајст болесника дванајст излечено. Од како је постао завод било је у њему 548 болесника од којих је 533 излечено.

Књижевност.

„Голуб“. Изашао је 1. број „Голуба“ за 1891. год. са овом садржином: „О новој години“ песма Ив. М. Поповића. „Сима Милутиновић-Сарајлија песник и јунак српски“, (са сликом). „Добра Милка“ песма Даринка Брашованове. „Задовољно пастирче“ Шмитова приповетка. „Што је теже иде ниже“, (са сликом). „Познање“ (по немачком) песма од —мир Мир—. „Прашина у соби“. „Ко је вернији: пас или коњ“. „Освећење манастира Петковице“ (са сликом). „Чудноват сан“ — приповетка из сеоског живота. — Написао Иван М. Поповић. „Из шаљивог света“. „Сваштице“. „Искрице“, Прибрао С. Ђоровић. Нове књиге и листови. „Коњички скок“. Саставио Милан С. Милиновић. „Ребус“. Од Милана С. Милиновића. „Голубов писмоноша“. „Позив на претплату“.

„Голуб“ излази у Сомбору под уредништвом ваљаног учитеља у сомборској вишој девојачкој школи г. Јована Благојевића. Изилази једанпут месечно — а као што читамо у „позиву на претплату“ — излазиће и два пут месечно, ако му се број претплатника буде повећао. „Голуб“ стаје годишње 1 фор. Ми смо у прошлом броју „Заставе“ препоручили „Невен“ сваком иоле имућнијем човеку. Но како има код нас много и таких, који би радо држали „Невен“, али им је по њиховом мишљењу цена велика, то можемо свима оним, којима је мила српска књига најлепше препоручити „Голуб.“ „Голуб“ је према ваљаности садржине му заиста јефтин лист и срамота је, да га нема свака српска кућа.

„Голуб“ је садржином својом удешен за старију децу и с тога би требало, да га сви они држе, који имају деце по средњим школама. Уредништво „Голуба“ се свагда трудило, да садржина „Голубова“ буде што одабранија, а како на челу уредништва му и од сад остаје г. Јован Благојевић, то се смело смемо поуздати, да „Голуб“, ако не буде бољи, гори за цело неће бити него што је до сад био. К.

Најновије вести.

— **Из Берлина** јављају, да ће јучерашњи закључак државног сабора у ствари царине на храну јако сметати влади при склапању трговачког уговора са Аустро-Угарском. Рихтеров предлог одбио је сабор са 210 против 106 гласова.

— **Из Лондона** јављају, да се Парнел одрекао као вођа ирске народне странке.

ПЕТИ РАЧУНСКИ ИЗВЕШТАЈ

„СРЕМСКО-КАРЛОВАЧКЕ ЗАДРУГЕ ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ У СРЕМ. КАРЛОВЦИМА“

ЗА 1890. ГОДИНУ.

Промет благајне за годину 1890.

		ПРИМАЊЕ. фор.	ПРИМАЊЕ. нов.	ИЗДАВАЊЕ. фор.	ИЗДАВАЊЕ. нов.
	Стање благајне 1. јануара 1890.	6388	51		
9.	Рачун уписнина	2	50		
10.	„ ставарина			150	—
15.	„ пред. на удеоничарске књижице	37	—		
16.	„ преписнина	10	50		
18.	„ кам. пред. на удеоничарске књижице	7	59		
27.	„ добротворних цели	39	90	95	—
28.	„ награда			1710	—
33.	„ пореза			718	38
35.	„ пристојбе	187	28	46	46
38.	„ камата на улоге			269	87
40.	„ удеоничарске главнице I. кола	11792	—		
41.	„ предујма на вино	7990	—	7674	—
42.	„ есконта на менице	14781	29		
43.	„ зајма на непокретности	1256	—	5425	—
44.	„ правозаступника	750	09	840	14
45.	„ тискарија	230	16	37	—
46.	„ угарске земаљске центр. штедионице у Будим-Пешти	40000	—	44100	—
47.	„ удеоничарске главнице II. кола	1437	—		
48.	„ камате од предујмова	491	90		
49.	„ камате зајма на непокретности	1429	15		
50.	„ трошкова			629	80
51.	„ плате			1876	6
52.	„ закаснина	60	85		
53.	„ доходарине	26	38	856	52
54.	„ биљега	13	15	4	54
56.	„ камате одоцњења	2171	90		
57.	„ меница	573097	66	591592	66
58.	„ улога	77079	23	66838	66
				15420	38
	Готовина у благајни 31. децембра 1890.	739280	04	739280	04

Целокупан обрт фор. 1,456.751·19

Ср. Карловци, 31. децембра 1890.

П. З. Јовановић, књиговођа. **М. Миодраговић**, благајник.

Преглед стања 31. децембра 1890.

ИМОВИНА.	фор.	нов.	ДУГОВИ.	фор.	нов.
Готовина у благајни	16420	38	Уплаћена деонич. главница I. кола	70077	—
Меница у портфељу	230596	—	Уплаћена деонич. главница II. кола	3405	50
Предујмови на вино	9245	—	6% камата на деонич. главн.	7529	73
Предујмови на удеон. књижице	508	—	Дслимак	3652	—
Камата од пред. на удеон. књижице	61	30	Резервни фонд	2372	—
Зајам на непокретности	19416	—	Фонд добротворних цели	550	68
Правозаступник (утужене менице и предујам одметника)	2794	53	Улови са углав. каматом	197234	36
Код угарске земаљске центр. штедионице у Будим-Пешти	12938	—	Доходарина	441	82
Текући рачун	980	04	Биљези	13	15
Намештај	860	—	Преносне камате за год. 1891.	2109	26
			Добитак за 1890. год.	6423	75
	293819	25		293819	25

СРЕМСКО-КАРЛОВАЧКА ЗАДРУГА ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ У СРЕМ. КАРЛОВЦИМА.

П. З. Јовановић с. р. књиговођа. **А. Јовановић** с. р. подуправитељ. **М. Миодраговић** с. р. благајник.

Чланови надзорног одбора:

Јован Божић с. р. **Павле Хајзлер** с. р. **Данило Поповић** с. р.

Преглед добитка и губитка 31. децембра 1890.

ГУБИТАК.	фор.	нов.	ДОБИТАК.	фор.	нов.
На рачуну намештаја за одпис	98	50	На рачуну уписнине	2	50
„ „ ставарине	150	—	„ „ преписнине	10	50
„ „ камате на улоге	9484	64	„ „ пристојбе	143	18
„ „ награде	468	—	„ „ тискарије	164	06
„ „ пореза	718	38	„ „ есконта менице	14557	95
„ „ трошкова	629	80	„ „ кам. зајма на непокретн.	1424	15
„ „ плате	1876	63	„ „ кам. предујмова	491	90
Добитак за год. 1890.	6423	75	„ „ закаснина	60	85
			„ „ кам. одоцњења	2171	11
			„ „ разних камата	818	50
	19844	70		19844	70

СРЕМСКО-КАРЛОВАЧКА ЗАДРУГА ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ У СРЕМ. КАРЛОВЦИМА.

П. З. Јовановић с. р. **А. Јовановић** с. р. **М. Миодраговић** с. р.

РАЧУН БИЛАНЦИЈЕ

ЗАДРУГЕ ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ У ТИТЕЛУ

ЗА ГОДИНУ 1890.

Рачун биланције.

ИМАЊЕ.		фор.	нов.	ТЕРЕТ.	фор.	нов.
Готовина		1078	04	Уплате на честице	12742	70
У меницама (711 комада)		41082	—	Улови са капит. каматом	27983	66
Намештај	ф. 651 61			Хасна (од 1889. год.)	898	92
20% одписивање	ф. 162 88	488	63	Хасна (од 1890. год.)	1073	39
		42648	67		42648	67

У Тителу 31. децембра 1890.

Димитрије Рус, с. р. књиговођа. **Др. Ђорђе Крестић**, с. р. управитељ. **Едуард Никовиц**, с. р. благајник.

Ова биланција прегледана је, са главним и побочним књигама сравњена и за уредно пронађена.

У Тителу 9. јануара 1891.

НАДЗОРНИ ОДБОР:

Андрија Нонненмахер, с. р. **Јосиф Бартунек**, с. р. **Кажимир Кунст**, с. р.

Рачун добитка и губитка.

ИЗДАТЦИ.	фор.	нов.	ДОБИТАК.	фор.	нов.
20% одписивање од намештаја	162	88	Камате и пристојбе	4407	40
Плата званичника	1260	—	Затезне камате	60	96
Трошкови	615	50	Преписне пристојбе	12	20
Порез	310	90	Порез на камату од улога	151	61
Камата на улоге	1209	50			
Хасна	1073	39			
	4632	17		4632	17

У Тителу 31. децембра 1890.

Димитрије Рус, с. р. књиговођа. **Др. Ђорђе Крестић**, с. р. управитељ. **Едуард Никовиц**, с. р. благајник.

Овај рачун добитка и губитка прегледан је, са главним и побочним књигама сравњен и за уредан пронађен.

У Тителу 9. јануара 1891.

НАДЗОРНИ ОДБОР:

Андрија Нонненмахер, с. р. **Јосиф Бартунек**, с. р. **Кажимир Кунст**, с. р.

ОГЛАСИ.

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

М. ПЕТКОВИЋА

У ИНЂИЈИ

потребује једног помоћника. 3—3

САЛАКСИЈЕ.

Имам на продају 6—7 буради добре старе **салаксије** од 10—12 година.

ЈОСИФ РОЗМИР, код „три круне.“ 2—3

МЕШОВИТА ТРГОВИНА 1—3

МИТЕ ПОПОВИЋА

У МЕЛЕНЦИ

потребује једног млађег спомоћника мануфактуристу и једног шегрта.

СТЕЧАЈ.

Смрћу вредне и примерне учитељице гђце Лепосаве Јовановићеве упражњено је учитељско место на овд. шесторазредној женској школи.

С истим местом скопчана је плата у готовини од 300 фор. а у име стана и огрева 150 фор. у натури пак 5643□° пашњачке земље (коју ће почети уживати од 1. окт. 1891.) на коју ће порез учитељица плаћати. Осим тога добијаће сваке друге године 40 фор. као награду за држање повторне школе.

Учитељици спада у дужност све законом прописане предмете у оним разредима предавати, које јој м. шк. одбор додељивао буде.

Молитељке имају добро инструиране молбенице на потписани одбор до 31. јануара 1891. год. послати.

У Ст. Паланци, 1. јануара 1891.

1—3 **Школски одбор.**

Бр. 1484. — ex 1890.

СТЕЧАЈ.

Упражњено је место учитеља у основној народној школи са српским и мађарским наставним језиком у Лесковици. Приходи са овим местом скопчани ови су:

1.) 300 фор. плате и 5 фор. за писаћи прибор.
2.) 12 куб. мет. дрва за гориво, односно 30 ф.
3.) Удобан стан, са кујном и баштом.

По пропису биљегована молба на мађарском језику има се преко административног жуп. одбора жупаније крашо-северинске у Лугошу, најдуже до краја месеца јануара по новом упутити високом министарству за богоштовље и наставу.

Именовани учитељ има вршити дужност црквеног певца по обреду српско-православном.

У Лесковици 4. јануара п. р. 1891.

3—3 **Општинско поглаварство.**

ПОЗИВ.

П. Н.

Шеста редовна главна скупштина удеоничара сремско-карловачке задруге за међусобно помагање и штедњу наређује се на основу §. 54. задружних правила у **четвртак 12. фебруара 1891. по н. к.** пре подне у 9 сати у заводским просторијама на коју се сва г. г. удеоничари учтиво позивају.*)

На дневном су реду ови предмети:

1. Избор председника ad hoc, и 3 члана као шкрутаторског одбора.
2. Извешће подуправитеља о радњи завода за годину 1890.
3. Извешће надзорног одбора о прегледном рачуну године 1890.
4. Подела добити год. 1890. и давање абсолуториума.
5. Избор управитеља, подуправитеља, надзорног одбора и управљајућег одбора за годину 1890.

Сремски Карловци, 15. јануара 1891. по н. кал.

За сремско-карловачку задругу
за међусобно помагање и штедњу у Срем. Карловцима

А. ЈОВАНОВИЋ,
подуправитељ.

*) Сваки заступник мора се најдаље за 8 дана пред главну скупштину са уредовним пупомоћијем у задругиној писарници пријавити, јер после тога времена не може се нико на овај начин заступати дати. 1—2

ЗАДРУГА ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ

У ТИТЕЛУ,

држаће у уторник 22. јануара (3. фебр.) 1891. пре подне у 9 сати у дворани тителске општине, своју

II. РЕДОВНУ ГОДИШЊУ

ГЛАВНУ СКУПШТИНУ,

на коју се п. н. удеоничари учтиво позивају.

ДНЕВНИ РЕД:

1. Избор председника и подпредседника.
2. Прегледање годишњег рачуна са извештајем управе и надзорног одбора.
3. Давање опросница.
4. Избор управе и надзорног одбора.
5. Одређење плате чиновника.
6. Избор одбора за оверовлење скупштинског записника.

У Тителу, 11. јануара 1891. **ПРЕДСЕДНИШТВО.** 1—1

БРЗА И СИГУРНА ПОМОЋ ПРОТИВ БОЛЕСТИ У СТОМАКУ ЊЕНИХ ПОСЛЕДИЦА.

Најбоље и најзгодније средство је за очување здравља, чишћења и одржавања свакога у чистоти на дакле и крви, и за потпомагање доброг сваривања свугде већ познати и омиљени

ЖИВОТНИ БАЛЗАМ Дра РОЗЕ.

Овај од најбољих и најлековитијих биља најбржљивије зготовљени балзам, употребљује се с потпуним успехом у свима **тешкоћама при сваривању, грчевима у стомаку, недостатку апетита, накиселом подригивању, навали крви, шуљевима** и т. д. Услед тог својег изврсног дејства постао је овај балзам сигуран и опробан **народно-домаћи лек. Велика боца стоји 1 фер., мала 50 новч. — Хиљадама похвалних писама стоје на углед.**

Заштитна марка

ОПОМЕНА! Да би фалсификатима стао на пут, чиним свакога пажљивим, да је свака боца од мене самог по оригиналном пропису зготовљеног **животног балзама дра Розе** увијена у плаветан картон на коме се по страни налази у немачком, чешком, мађарском и француском језику натпис: **Животни балзам дра Розе из лекарнице „код Црног Орла“ Б. Фрагнера Праг 205. — III.** на челу боце налази се овде на страни истављена, у смислу закона депонована марка за обрану.

Прави животни балзам дра Розе може се добити само у главном стовариштy произвођача

Б. ФРАГНЕРА

апотека „код Црног Орла“ у Прагу, 205—III.; у Панчеву код гг. Франца Бауера и Фр. Радде, апотекара.

У све веће апотеке у аустро-угарској монархији имају свог животног балсама на стовариштy.

Код истога може се добити:

„ПРАШКА УНИВЕРЗАЛНА ДОМАЋА МАСТ“

хиљадама захвалних писама приповнато сигурно средство против свију запаљења, рана и отока. Ова се са сигурним успехом употребљује при запаљењу, застоју млека, при отврдлости женски груди, одбијању детета од сисе; при апцесима, отоцима од крви, при загнојењу и карбунклама; при отоцима око поката, тако званог црва на прстима на руци или нови; при отврдлостима, надувености, оточеном врату (дривне); при тако званој масној израсли, дивљој кости и т. д. — Сва запаљења, отоци отврдлости, надувености, могу се за најкраће време излечити а где је већ до загнојења дошло, може се оток за најкраћи рок без бола извидати.

У дозама по 25 и 35 новчића.

ОПОМЕНА! Пошто многи ову прашку универзалну домаћу маст фалсифицирају, чиним свакога пажљивим, да се по оригиналном пропису зготовљени само код мене може добити. — Она је права само онда, ако су жуте металне дозе, у којима се маст налази у црвене напутке за употребу (у 9 језика) и у плаветне картоне увијене; на картонима се налази овде на страни истављена марка за обрану.

БАЛЗАМ ЗА УШИ, најбоље и многим покушајима на сигурно средство за лечење наглувости и за повратак са свим изгубљеног слуха. **Флашица 1 фор.** 15—26

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.